

System nagród i kar

Dzieci potrzebują precyzyjnego określenia, co jest dozwolone, a czego nie wolno. Opracowując wspólnie z nimi „Kontrakt grupowy” musimy zarówno wspierać i motywować je do przestrzegania obowiązujących norm i zasad, jak również konsekwentnie egzekwować go. Skutecznym środkiem wychowania są **nagrody i pochwały**. Mają one wartość zachęcającą do pracy dla każdego człowieka, a tym bardziej dla dziecka. Uznanie i akceptacja mobilizują do dalszych wysiłków.

Formy nagradzania zachowań respektujących ustalone normy i zasady

- pochwała wobec grupy,
- pochwała indywidualna,
- pochwała przed rodzicami,
- atrakcyjne spędzanie czasu, atrakcyjna zabawa w grupie według pomysłu dzieci,
- darzenie dziecko szczególnym zaufaniem np. zwiększając zakres jego samodzielności,
- drobne nagrody rzeczowe, np. emblematy uznania (odznaka, order),
- dostęp do atrakcyjnej zabawki,

Nagradzamy za:

- stosowanie ustalonych umów i zasad,
- wysiłek włożony w wykonanie pracy, zadania,
- wypełnienie podjętych obowiązków,
- bezinteresowną pomoc innym,
- stosowanie zasad ochrony przyrody,
- aktywny udział w pracach grupy.

Po ustaleniu norm postępowania powinniśmy także ustalić konsekwencje za brak podporządkowania się im.

Formy karania za niestosowanie się do ustalonych wspólnie zasad

- kara naturalna jako bezpośrednie następstwo winy (w sytuacjach nie zagrażających zdrowiu dziecka),
- zastosowanie aktywności mającej na celu rozładowanie negatywnych emocji,
- upomnienie słowne (przypomnienie obowiązujących zasad),
- rozmowa – przedstawienie następstw zachowania (skłonienie dziecka do autorefleksji),
- wyrażenie przez nauczyciela smutku i nie zadowolenia z powodu zachowania dziecka,
- odsunięcie na krótki czas od zabawy,
- poinformowanie rodziców o przewinieniu.

Kary stosujemy za:

- nieprzestrzeganie ustalonych norm i zasad współżycia w grupie i przedszkolu,
- stwarzanie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu własnemu i innych,
- zachowania agresywne,
- niszczenie wytworów pracy innych, ich własności,
- celowe nie wywiązanie się z podjętych obowiązków.

Przedшкоlak ma prawo:

- Prosić o to, czego chce, ale nie wymagać tego.
- Mieć i wyrażać swoje zdanie.
- Podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje.
- Uczestniczyć we wszystkich formach aktywności proponowanych przez przedszkole.
- Przebywać w warunkach zapewniających bezpieczeństwo.
- Bawić się i wybierać towarzyszy zabaw.
- Zdobywać wiedzę i umiejętności, badać i eksperymentować.
- Do indywidualnego tempa procesu rozwojowego.
- Popelniać błędy i zmieniać zdanie.
- Odnosić sukcesy.
- Do swojej prywatności, samotności i niezależności.
- Do nienaruszalności cielesnej.

- Do snu i wypoczynku, jeśli tego potrzebuje.
- Do jedzenia i picia, gdy jest głodne i spragnione.
- Do pomocy nauczyciela w sytuacjach trudnych dla niego.
- Znać swoje prawa i korzystać z nich.

Z prawami idą w parze obowiązki na miarę możliwości wiekowych dziecka przedszkolnego. Dziecko musi zrozumieć, że funkcjonowanie w grupie przedszkolnej nie polega tylko na braniu od innych, ale także na dawaniu czegoś z siebie drugiej osobie.

Przedszkolak ma obowiązek:

- Postępować zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi, stosować normy grzecznościowe w stosunku do kolegów i osób dorosłych.
- Dbać o bezpieczeństwo, zdrowie swoje oraz kolegów.
- Przestrzegać zasad obowiązujących w grupie, respektować polecenia nauczyciela.
- Utrzymywać porządek wokół siebie.
- Dbać o swój wygląd.
- Starać się wywiązywać z przyjętych obowiązków.
- Pomagać młodszym i słabszym kolegom.
- Przyjaźnie odnosić się do przyrody.
- Szanować godność i wolność drugiego człowieka.
- Informować nauczyciela o problemach.

Prośba dziecka

- Nie psuj mnie. Dobrze wiem, że nie powinienem mieć tego wszystkiego, czego się domagam. To tylko próba sił z mojej strony.
- Nie bój się stanowczości. Właśnie tego potrzebuję - poczucia bezpieczeństwa.
- Nie bagatelizuj moich złych nawyków. Tylko ty możesz pomóc mi zwalczyć zło, póki jest to jeszcze w ogóle możliwe.
- Nie rób ze mnie większego dziecka, niż jestem. To sprawia, że przyjmuję postawę głupio dorosłą.
- Nie zwracaj mi uwagi przy innych ludziach, jeśli nie jest to absolutnie konieczne. O wiele bardziej przejmuję się tym, co mówisz, jeśli rozmawiamy w cztery oczy.
- Nie chroń mnie przed konsekwencjami. Czasami dobrze jest nauczyć się rzeczy bolesnych i nieprzyjemnych.
- Nie wmawiaj mi, że błędy, które popełniam, są grzechem. To zagraża mojemu poczuciu wartości.
- Nie przejmuj się za bardzo, gdy mówię, że cię nienawidzę. To nie ty jesteś moim wrogiem, lecz twoja miażdżąca przewaga!
- Nie zwracaj zbytnej uwagi na moje drobne dolegliwości, Czasami wykorzystuję je, by przyciągnąć twoją uwagę.
- Nie zrzedź. W przeciwnym razie muszę się przed tobą bronić i robię się głuchy.
- Nie dawaj mi obietnic bez pokrycia. Czuję się przeraźliwie tłamszony, kiedy nic z tego wszystkiego nie wychodzi.
- Nie zapominaj, że jeszcze trudno mi jest precyzyjnie wyrazić myśli. To dlatego nie zawsze się rozumiemy.
- Nie sprawdzaj z uporem maniaka mojej uczciwości. Zbyt łatwo strach zmusza mnie do kłamstwa.
- Nie bądź niekonsekwentny. To mnie ogłupia i wtedy tracę całą moją wiarę w ciebie.
- Nie odtrącaj mnie, gdy dręcę cię pytaniami. Może się wkrótce okazać, że zamiast prosić cię o wyjaśnienia, poszukam ich gdzie indziej.
- Nie wmawiaj mi, że moje lęki są głupie. One po prostu są. Nie rób z siebie nieskazitelnego ideału. Prawda na twój temat byłaby w przyszłości nie do zniesienia. Nie wyobrażaj sobie, iż przepraszając mnie stracisz autorytet. Za uczciwą grę umiem podziękować miłością, o jakiej nawet ci się nie śniło.

- Nie zapominaj, że uwielbiam wszelkiego rodzaju eksperymenty. To po prostu mój sposób na życie, więc przymknij na to oczy.
- Nie bądź ślepy i przyznaj, że ja też rosnę. Wiem, jak trudno dotrzymać mi kroku w tym galopie, ale zrób, co możesz, żeby nam się to udało.
- Nie bój się miłości. Nigdy.

Janusz Korczak